

Deel 1

De eerste oorlogsdagen

Vrijdag 10 mei 1940, heel vroeg in de ochtend

Luchtaanval

Chris wordt wakker van harde dreunen en zwaar gebrom.

Vliegtuigen, weet hij meteen. Zware vliegtuigen, bommenwerpers!

Hij gaat rechtop in zijn bed zitten.

Door het vliegtuiglawaai heen loeit de sirene van het luchtalarm.

Een luchtaanval! Dus toch!

Hij rilt als zijn blote voeten de kale planken raken.

Even kijkt hij naar het andere bed in het kleine kamertje.

Zijn broertje ligt helemaal opgerold onder de deken en slaapt door het lawaai heen.

Hij slaapt overal doorheen. Altijd.

Ook vroeger al, toen hun ouders vaak ruzie hadden.

Op de gang luistert Chris of hij zijn moeder misschien hoort.

Maar het is overal stil in huis.

Het moet nog erg vroeg zijn, vóór zes uur.

Want dat is de tijd dat zijn moeder opstaat.

Vreemd eigenlijk, dat zijn moeder nog slaapt.

Zij is altijd degene die het eerst wakker wordt van het lawaai van de sirene.

Zij is altijd degene die direct naar de kelder wil, om te schuilen.

Moet hij niet naar haar toegaan? Om haar wakker te maken?

Nee, toch maar niet. Eerst even kijken.

Chris loopt naar de gang en klimt de smalle ladder op naar zolder.

Daar gaat hij op een stoel staan en duwt het dakraam open.

Hij is daar handig in; hij doet het vaak.

Bijna iedere dag zit hij een tijdje op het dak.

Dan kijkt hij naar Schiphol, dat maar een paar kilometer verderop ligt.

De laatste tijd staan er veel vliegtuigen van de luchtmacht op Schiphol.

Die maken steeds oefenvluchten.

Het is leuk om te kijken naar die vreemde vogels in de lucht.

Zou dit nou oorlog zijn? Zouden de Duitsers echt zijn gekomen?

Chris kan het bijna niet geloven.

Hitler heeft toch beloofd om Nederland met rust te laten?

Dat heeft zijn vader zelf gezegd, toen hij de laatste keer thuis was.

En de regering heeft het ook gezegd. Gisteren nog, op de radio.

Iedereen kon rustig gaan slapen. Er zou geen oorlog komen.

Net een film

Als het dakraam open is, voelt Chris de frisse voorjaarswind langs zijn gezicht.

Meteen is het zoldertje vol van het gedreun en gegier van de vliegtuigen.

Er wordt ook flink geschoten. Doffe knallen klinken.

En daarbij ratelt het luchtafweergeschut.

Even aarzelt hij, maar dan steekt hij toch zijn hoofd door het dakraam en kijkt rond.

Hij ziet grote rookwolken boven Schiphol.

Daar staat de boel dus al in brand.

Het is dichtbij.

Als een bom een beetje afwijkt, komt hij hier terecht, op de dijk.

En dat geldt ook voor de vliegtuigen.

Als er één neerstort, kan dat makkelijk op hun huis zijn.

Chris begrijpt heel goed dat het gevaarlijk is, maar toch blijft hij kijken.

Het lijkt wel een film, een spannende film.

Nederlandse en Duitse vliegtuigen cirkelen om elkaar heen.

Ze maken duikvluchten en trekken weer op.

Als een ingewikkelde dans in de lucht.
Vuur komt uit de neuzen van de vliegtuigen.
Naast de piloot zit een schutter, weet Chris.
En achterin zit vaak ook nog een schutter.
Die schieten met machinegeweren, met
mitrailleurs.

Dan ziet hij ineens een bom vallen.
Het gevaarte gaat recht op de dijk af.
Chris houdt zijn adem in.
Het heeft geen zin om nu naar beneden te rennen
om in de kelder te schuilen.
Hij is toch te laat. Hij kan net zo goed blijven
kijken.

Ademloos kijkt Chris naar de bom die fluitend uit
de lucht valt.
Dichter en dichterbij komt de bom. Harder en
harder klinkt het gefluit.
Dan valt hij in het weiland een eindje verderop.
De klap is enorm.
Bergen aarde worden hoog de lucht in geslingerd.
De hele dijk trilt en alle huizen die erop staan,
trillen mee.

Dichtbij

‘Jan’, fluistert Chris en hij schudt aan de arm van zijn broertje.

‘Jan, word wakker. Het is oorlog. Er vallen bommen. Heel dichtbij.’

Onder de deken komt eerst een bos rood haar tevoorschijn, en daarna een wit gezichtje vol sproeten.

Jan gaat rechtop zitten en wrijft in zijn ogen.

Hij kijkt zijn grote broer verbaasd aan.

Het gebeurt nooit dat Chris hem wakker maakt om iets spannends te vertellen.

Chris vertelt hem eigenlijk nooit wat.

Hij behandelt Jan altijd als een klein kind, terwijl hij toch al bijna tien is.

En Chris is maar een paar jaar ouder.

‘Mag moeder het niet weten?’, fluistert hij terug.

‘Praat je daarom zo zacht?’

Chris moet even lachen.

‘Nou, ze komt het toch wel te weten’, zegt hij.

‘Oorlog is niet iets wat je geheim kunt houden.’

‘O’, zegt Jan teleurgesteld.

Hij had gehoopt op een spannend geheim, samen met zijn broer.

Chris schuift de gordijnen open.

Je kunt hier maar een klein stukje lucht zien.

Maar ook in dat kleine stukje lucht zie je vechtende vliegtuigen.

‘Zijn het Duitsers?’, vraagt Jan.

Chris knikt.

‘Nederlanders en Duitsers’, zegt hij.

‘Je kunt het verschil goed zien. Op de Duitse vliegtuigen staat een zwart kruis.’

Jan drukt zijn neus tegen het raampje.

‘Is het eng?’, vraagt hij verder. ‘Moeten we bang zijn? Of is het juist spannend?’

Chris antwoordt niet en slaat zijn arm om zijn broertje heen.

‘We gaan naar moeder’, zegt hij. ‘Ik begrijp eigenlijk niet dat ze nog slaapt.’